

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ТЕРАПІЇ ІМЕНІ Л.Т. МАЛОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»
(ДУ «НІТ ІМ. Л.Т. МАЛОЇ НАМН УКРАЇНИ»)

СХВАЛЕНО Рішення Вченої ради ДУ «НІТ ІМ. Л.Т. МАЛОЇ НАМН У» Протокол № <u>9</u> від <u>25.11.2025</u>	ЗАТВЕРДЖУЮ В. о. директора ДУ «НІТ ІМ. Л.Т. МАЛОЇ НАМН У» Чл.-кор. НАМН України, проф. <u>Галина ФАДЄЄНКО</u>
---	---

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
Державної установи «Національний інститут терапії
імені Л.Т. Малої НАМН України»
на період до 2030 р.

Харків 2025

Загальні положення

Метою стратегії розвитку ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У» є концентрація зусиль медичної науки на основі системного розвитку наукового потенціалу установи для забезпечення темпів впровадження досягнень медицини у сферу збереження здоров'я населення України під час війни та повоєнного періоду.

Інститут терапії Академії медичних наук України, засновано відповідно до Розпорядження Ради Міністрів СРСР від 13 березня 1986р. № 481, Постанови Ради Міністрів УРСР від 3 квітня 1986р. № 118, Наказу Мінздраву УРСР № 231 від 18.04.86р. З 24 лютого 1993р. № 59/93 "Про Академію медичних наук України" Постановою Кабінету Міністрів України Український НДІ терапії був переданий разом з бюджетним фінансуванням у підпорядкування АМН України. Згідно розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.04.2004 р. №213-Р, Постанови Президії Академії медичних наук України від 22.04.2004 р. №4/1 Інституту терапії присвоєне ім'я Л.Т. Малої. Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 13 липня 2011 року №372 «про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 1999 року №1913 «Про затвердження Статуту Академії медичних наук України» та згідно постанови Президії Національної Академії медичних наук України №19/8 від 6 жовтня 2011 року внесено зміни до найменування: Державна установа «Інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України». Згідно Указу Президента України №235/2013 від 25 квітня 2013 року Інституту надано статус Національного. Згідно постанови Президії Національної Академії медичних наук України №8/6 від 23 травня 2013 року у зв'язку зі зміною статусу інституту внесено зміни до найменування: Державна установа «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України».

Сьогодні ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У» – єдиний в Україні науково-дослідний і клініко-діагностичний загальнотерапевтичний центр.

Основні напрямки наукової діяльності ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У»:

- I. Вивчення розповсюдженості факторів ризику найбільш поширених в Україні неінфекційних захворювань;
- II. Вивчення генетичних та епігенетичних особливостей розвитку НІЗ, персоніфікованого лікування на підставі фармакогенетичних досліджень та впливу якісного та кількісного складу кишкової мікробіоти на розвиток та прогресування НІЗ;
- III. Вивчення чинників хронізації та розробка методів ранньої діагностики, лікування та первинної і вторинної профілактики найбільш розповсюджених коморбідних станів - захворювань серцево-судинної системи, органів дихання, захворювань шлунково-кишкового тракту, нирок та інші.
- IV. Підготовка висококваліфікованих наукових кадрів.

Стратегія розвитку на період до 2030 року (далі – Стратегія), розроблена відповідно до міжнародних і вітчизняних програмних нормативно-правових актів. Її реалізація передбачає суттєве підвищення конкурентоспроможності результатів наукових досліджень, організацію ефективної міжвідомчої співпраці та співробітництва з орієнтацією на переважний розвиток профілактичної медицини.

Стратегія базується на принципах:

- структурної та функціональної відповідності ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У» стратегічним і тактичним цілям державної політики розвитку системи охорони здоров'я;
- переходу від управління витратами до управління результатами;
- єдності медичної науки і практики з метою збереження та зміцнення стану здоров'я населення України;

- концентрації ресурсів на пріоритетних напрямках медичної науки; відповідності міжнародним принципам біоетики;
- теоретичної і практичної значущості результатів наукових досліджень;
- інноваційності та конкурентоспроможності, що характеризує здатність пропонувати для системи охорони здоров'я наукові продукти, які сприятимуть підвищенню ефективності надання медичних послуг в галузі внутрішньої медицини;
- інформаційної відкритості, що має забезпечити прозорість і публічність прийняття будь-яких рішень та інтеграцію до міжнародної системи науки і освіти; сприйнятливості до передового світового досвіду, нових напрямів та методологій наукових досліджень.

Місія: ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У» полягає у здійсненні науково-дослідної, освітньої, інноваційної діяльності шляхом реалізації науково-інноваційного потенціалу, надання високотехнологічної медичної допомоги та розбудови потужної освітньої платформи для виховання конкурентоспроможних вчених нового покоління задля зміцнення здоров'я нації на основі принципів, що базуються на розробленні, впровадженні вітчизняних технологій.

Візія ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У»: провідний національний науковий центр з розвинутою інфраструктурою, який органічно інтегрований у європейський науковий простір, здійснює підготовку інноваційно орієнтованих та конкурентоспроможних фахівців, має сталі зв'язки з науковими асоціаціями інших країн, використовує найкращий світовий досвід.

Основними напрямками реалізації Стратегії є:

- підвищення ефективності управління медичною наукою, що ґрунтується на розширенні фінансування наукових досліджень, суттєвому збільшенні позабюджетних надходжень для поліпшення фінансового, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення виконання науково-дослідних робіт;

- інтеграція у міжнародний та Європейський науково-медичний простір, імплементація багато- та двосторонніх науково-дослідних програм та грантів;
- цілеспрямоване посилення науково-експертної діяльності, розроблення та впровадження системи оцінки якості та результативності наукових досліджень;
- підвищення науково-методичного рівня виконання фундаментальних і прикладних наукових досліджень в галузі внутрішніх хвороб для поліпшення конкурентоспроможності на світовому ринку наукової продукції та медичних послуг;
- підвищення наукового рівня публікацій та журналів, засновником яких є ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У»;
- подальший розвиток фундаментальних наукових досліджень з сучасних проблем внутрішньої медицини, які б забезпечували розроблення та впровадження нових технологій профілактики, діагностики, лікування неінфекційних захворювань та медичної реабілітації на основі геномних і епігеномних підходів, клітинних технологій, фармакогенетики тощо;
- формування реєстру хворих терапевтичного профілю з коморбідною патологією внутрішніх органів, з наступним виділенням хворих, що потребують термінового або планового проведення профілактичних заходів;
- розробка системного підходу щодо формування здорового способу життя, який враховує генетичні та епігенетичні фактори, соціально-економічні особливості мешканців Харкова та Північно-Східного регіону України з метою проведення багатофакторної профілактики факторів ризику розвитку основних неінфекційних захворювань;
- продовження досліджень стосовно персоніфікації схем лікування з урахуванням стану кишкового мікробіому, фармакогенетичного профілю пацієнта, уповільнення старіння та продовження життя;
- створення автоматизованого реєстру факторів ризику НІЗ в Харківській області та Північно-Східному регіоні України;
- створення системи популяризації медичних знань серед пацієнтів, що

сприятиме зниженню навантаження на лікарів загальної практики та зниження фінансових витрат на лікування НІЗ;

– започаткувати формування банку генетичного матеріалу, отриманого у жителів Північно-Східного регіону України для можливості визначення ризику розвитку НІЗ ще до появи клінічних симптомів.

Основними результатами науково-обґрунтованої стратегії профілактики НІЗ будуть:

- розробка комплексних заходів щодо профілактики та прогнозування ризиків розвитку неінфекційних захворювань в клініці внутрішніх хвороб з урахуванням «терапевтичної» коморбідної патології та їх несприятливих фіналів з використанням генетичної і молекулярної діагностики;
- розробка інформаційних систем немедикаментозної та медикаментозної профілактики НІЗ, розробка і практичне застосування системи діагностики і первинної профілактики порушень харчового статусу і аліментарно-залежних захворювань;
- впровадження принципів персоналізованого лікування з використанням генодіагностики і біомаркерів найбільш поширених НІЗ з урахуванням стану мікробіому та віку;
- впровадження молекулярно-біологічних підходів до аналізу індивідуальних особливостей геному та мікробіому людини для оцінки ризику виникнення НІЗ;
- створення системи контролю та зворотного зв'язку з результативності впровадження результатів в практику охорони здоров'я.

Стратегічним напрямком розвитку інституту є розширення методичного арсеналу молекулярно-генетичних досліджень як структури геному в цілому, так і окремих генів та їх функціональної взаємодії в нормі і при патології. На даний час найбільш комплексним підходом, що забезпечує достовірний результат подібних досліджень, є пряме визначення нуклеотидної послідовності, яке досягається високопродуктивним секвенуванням ДНК. У зв'язку з цим планується придбання системи секвенування нового покоління

MiSeq («Illumina») для забезпечення проведення метагеномного аналізу з метою вирішення проблеми діагностики, профілактики та лікування на молекулярному рівні.

Пріоритетними мають бути міждисциплінарні наукові дослідження, що виконуються на перетині наук та за участю декількох академічних установ, зосередження кадрових та матеріальних ресурсів на виконанні наукових досліджень, спрямованих на:

1. З'ясування фундаментальних механізмів розвитку найбільш поширених та інвалідизуючих захворювань внутрішніх органів та розроблення інноваційних технологій їх діагностики і лікування, розвиток персоналізованої медицини та реабілітації для збереження людського потенціалу України.
2. Проведення досліджень із створенням медичних технологій згідно з актуальними викликами охорони здоров'я, розроблення та впровадження у клінічну практику оптимізованих технологій комбінованої фармакотерапії найбільш поширених неінфекційних захворювань.
3. Розроблення профілактичних засад поширення хронічних неінфекційних захворювань, розроблення сучасних методів, засобів та технологій ранньої діагностики, профілактики, лікування, реабілітації;
4. Розвиток співпраці з міжнародними організаціями (Національними інститутами здоров'я, університетами) та концентрація досліджень у напрямках, актуальних для українського суспільства і міжнародної спільноти.

Вирішення фундаментальних проблем медичної науки є підґрунтям відновлення та збереження здоров'я населення в інтересах України:

1. Комплексне вивчення змін метаболічних показників, вікових, гендерних особливостей на розвиток та прогресування неінфекційних захворювань з інтеграцією геномних підходів, з метою удосконалення персоналізованих схем лікування з урахуванням фармакогенетичного профілю пацієнта.

2. Дослідження перебігу серцево-судинних та ревматичних захворювань у пацієнтів з коморбідною патологією. Вивчення особливостей розвитку і

перебігу серцево-судинних захворювань у хворих, що перенесли інфекцію COVID-19. Оптимізація медичної допомоги хворим зі стрес-індукованими серцево-судинними захворюваннями в умовах воєнного стану.

3. Дослідження впливу стеатозу і фіброзу печінки при хронічних дифузних захворюваннях печінки на якість життя у дорослих та дітей; удосконалення виявлення та профілактики початкових стадій раку органів шлунково-кишкового тракту.

4. Розроблення комплексу заходів медико-психологічної допомоги дорослому населенню, яке зазнало негативного впливу воєнної агресії.

5. Удосконалення методів лікування гострої та хронічної серцевої недостатності, обумовленої вродженими та набутими вадами серця, ішемічною хворобою та порушеннями ритму серця; методів профілактики раптової смерті.

Шляхи реалізації Стратегії:

- диверсифікація джерел фінансування діяльності ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМНУ»;
- модернізація матеріально-технічної бази установи;
- запровадження новітніх форм інтеграції наукової, освітянської та інноваційної діяльності;
- забезпечення розвитку кадрового потенціалу, у першу чергу із залученням наукової молоді;
- створення умов для стажування та залучення науковців до академічних та галузевих міжнародних програм обміну.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії:

Джерелами фінансування заходів з реалізації Стратегії є:

- кошти державного бюджету;
- кошти, що зараховуються до державного бюджету в рамках міжнародних договорів;
- кошти з інших джерел, не заборонених законодавством.

Очікувані результати

Реалізація Стратегії покликана сприяти:

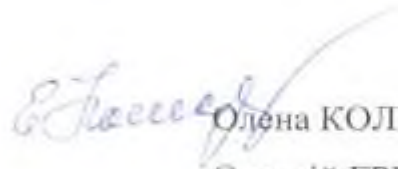
- збільшенню внеску ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У» у медичну науку та зростанню її ролі у забезпеченні модернізації системи охорони здоров'я як важливого чинника забезпечення ефективного економічного і соціального розвитку України;
- підвищенню рівня фундаментальних та прикладних досліджень, посиленню їх міждисциплінарного характеру та конкурентоспроможності;
- формуванню безперервного циклу впровадження в охорону здоров'я результатів фундаментальних і прикладних досліджень;
- подальшому розвитку конкурсних та програмно-цільових засад планування науково-дослідних робіт;
- підвищенню інвестиційної привабливості вітчизняних розробок у сфері медичної науки;
- підвищенню ефективності та прозорості використання бюджетних коштів, що спрямовуються на фінансування наукової та науково-технічної діяльності, посиленню конкурентних засад фінансування досліджень;
- розвитку інфраструктури досліджень, поліпшенню їх матеріально-технічного та інформаційного забезпечення;
- створенню ефективних механізмів аналізу, обліку, управління та залучення до господарського обігу результатів наукової діяльності в галузі медицини;
- створенню механізмів підтримки патентування, та просування вітчизняних розробок на міжнародний ринок;
- розвитку кадрового потенціалу ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У», підтримці її провідних наукових шкіл, залученню до академічних установ талановитої молоді;
- розвитку освітянської діяльності «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У», розширенню її участі у підготовці наукових медичних кадрів вищої кваліфікації;

- концентрації інтелектуальних, матеріально-технічних і фінансових ресурсів вітчизняної медичної науки на вирішенні першочергових завдань практичної охорони здоров'я, посиленні її ролі в забезпеченні доступності та якості медичної допомоги, демографічної безпеки країни, зростанню ваги наукової та інноваційної діяльності в охороні здоров'я;
- подальшій інтеграції ДУ «НІТ ім. Л.Т. Малої НАМН У» до міжнародного науково-дослідницького простору;
- збільшенню частки публікацій результатів вітчизняних досліджень у світових наукових виданнях, індексованих в міжнародних наукометричних базах.

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з наукової роботи

Учений секретар

Олена КОЛЕСНИКОВА

Олексій ГРІДНЄВ